

Ἡ Γενοκτονία τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας*

*Τοῦ πρ. Σχολικοῦ Συμβούλου Π.Ε.
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ-ΣΠΑΘΑΡΑ*

Ἡ Παγκόσμιος Ὑψωση τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, αὐτὴ ἡ μεγάλη γιορτὴ τῆς Χριστιανοσύνης, ἔχει συνδεθεῖ καὶ μὲ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ καὶ τὴ Γενοκτονία τοῦ Μικρασιατικοῦ Ἑλληνισμοῦ, γιατί, τὶς ἡμέρες ἐκεῖνες τοῦ 1922, συνέβησαν τὰ τραγικὰ γεγονότα.

Ἡ Ἐκκλησία μας ἔχει καθιερώσει νὰ τιμᾶται τὴν Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ ἡ μνήμη «Μητροπολιτῶν καὶ Ἐθνομαρτύρων Σμύρνης Χρυσοστόμου, Μοσχονησίων Ἀμβροσίου, Κυδωνιῶν Γρηγορίου, Ἰκονίου Προκοπίου, Ζήλων Εὐθυμίου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς ἀναιρεθέντων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν κατὰ τὴν Μικρασιατικὴν Καταστροφὴν (1922)», ὅπως γράφει τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἡμερολόγιο.

Ἡ Πολιτεία, ἐπίσης, ἔχει καθιερώσει τὴν **14η Σεπτεμβρίου** ὡς «**Ἡμέρα ἐθνικῆς μνήμης τῆς γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπὸ τὸ τουρκικὸ κράτος**» καὶ τὴν ἐπόμενη Κυριακὴ μετὰ τὴν Ὑψωση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, πραγματοποιεῖ σὲ ὅλη τὴν Ἐπικράτεια σχετικὲς ἐπίσημες ἐκδηλώσεις.

* * *

Ἡ Γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας δὲν ἦταν ἓνα τυχαῖο γεγονός καὶ ξέσπασμα τοῦ μίσους Τούρκων φανατικῶν ἢ ἀνεύθυνων ομάδων, ἀλλὰ ἓνα μεθοδευμένο καὶ ὀργανωμένο ἔγκλημα ἐξαφάνισης τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τὶς πανάρχαιες ἐστίες τοῦ στὸ μικρασιατικὸ χῶρο. Ἡ Τουρκία εἴτε ὡς Ὄθωμανικὴ Αὐτοκρατορία, εἴτε ὡς Δημοκρατία (;) τοῦ Κεμάλ κινήθηκε μὲ μελετημένο σχέδιο γιὰ τὴν ἐξόντωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Αὐτοὶ οἱ συστηματικοὶ διωγμοὶ τῶν Ἑλλήνων στὴν Τουρκία ἄρχισαν μὲ τὸ τέλος τῶν Βαλκανικῶν Οὐλεμῶν (1912-13), ἐντάθηκαν μὲ τὴν εἴσοδο τῆς Τουρκίας στὸν Α΄ Παγκόσμιον Πόλεμον (1914-1919) καὶ ὀλοκληρώθηκαν κατὰ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ τοῦ 1922.

Τὸ κεφάλαιον τῶν διώξεων καὶ τῆς Γενοκτονίας εἶναι πολὺ μεγάλο. Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως ἐξέδωσε τὸ 1919

ένα συγκλονιστικό βιβλίο με τίτλο «ΜΑΥΡΗ ΒΙΒΛΟΣ ΔΙΩΓΜΩΝ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΙΩΝ ΤΟΥ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ (1914-1918)».

Μέσα στις 416 σελίδες του βιβλίου αυτού υπάρχουν λεπτομέρειες κατά έπαρχίες, πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά [που] έρημώθηκαν, με συγκεκριμένα ονόματα και αριθμούς διωχθέντων και σφαγέντων Έλλήνων.

Στον πρόλογο του βιβλίου αυτού αναφέρεται:

«Τοιαύτη ύπῆρξεν ἡ φρικώδης τραγωδία τοῦ ἐν Τουρκία Ἑλληνισμοῦ, ἀπὸ τοῦ βαλκανικοῦ κυρίως πολέμου καὶ ἐφεξῆς, καὶ τῆς τραγωδίας ταύτης τὴν Μαύρην Βίβλον περιγράφουσαν διὰ ζοφερῶν χρωμάτων τὰ μαρτύρια, τὰ βάσανα καὶ τοὺς διωγμοὺς τοῦ ὁμογενοῦς στοιχείου, παραδίδει τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον εἰς τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν κρίσιν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου».

Οἱ λεπτομερεῖς περιγραφές μέσα στις σελίδες εἶναι συγκλονιστικές:

«Τῇ 15ῃ Μαρτίου 1917 ἤρξατο ὁ διωγμὸς τῆς πόλεως τῶν Κυδωνιῶν. Ἡ πόλις διετέλει ὑπὸ πλήρη στρατοκρατίαν. Περίπολοι ἀπὸ βαθείας νυκτὸς προέβαινον εἰς συλλήψεις τῶν ἀρρένων ἀπὸ 15 ἐτῶν καὶ ἄνω, ρίπτοντες συγχρόνως εἰς τὰς ὁδοὺς τὰ γυναικόπαιδα διὰ τῆς ξιφολόγησιν... Ἀφάνταστα εἶναι τὰ δεινοπαθήματα καὶ τὰ μαρτύρια τῶν διασκορπισθέντων Κυδωνιατῶν...»
(σελ. 150).

Γιὰ τοὺς διωγμοὺς αὐτοὺς ὁ μακαριστὸς ἱερέας τῆς Εὐαγγελίστριας παπα-Νικόλας Καραπαπαδάκης σὲ ἀνέκδοτο χειρόγραφο ἡμερολόγιό του σημειώνει:

«...Μᾶς διέταζαν αὐστηρῶς νὰ φύγωμεν ἐκ τοῦ χωρίου μας (Τσεσνεῖριο Νικομηδείας) σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις. Καὶ ὁ καθεὶς ἐξ ἡμῶν ἐπῆρε τὴν οἰκογένειάν του μὲ τὰ μικρὰ παιδάκια μας κλαίοντα, ἐπήγαμεν εἰς τὸ ἐκεῖ ρέμα τοῦ χωρίου.. ὅπου τὴν ἐπαύριον ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου ἐβγήκαμεν ἐκ τῶν κρυψῶνων μας καὶ ἀκούσαμεν ἀγρίας φωνὰς Τούρκων “Γκίγμα ὀλιγιὸρ κάτσιν Καβουρλάρ...” (ἐρμηνεία: Κιαβούρηδες [ἄπιστοι] φύγετε, ἀρπάζομεν τὴν περιουσίαν σας)».

Τὸ 1919 συντελέστηκε στὸν Πόντο ἡ γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων τῆς περιοχῆς αὐτῆς.

* * *

Ὁ κύκλος τοῦ αἵματος τῆς Γενοκτονίας θὰ κλείσει μὲ τὴ Μικρασιατικὴ Καταστροφὴ τοῦ 1922. Ἀρχιερεῖς, ἱερεῖς καὶ ἀπλὸς λαὸς θὰ

σφαγοῦν ἀνελέητα μετὰ ἀπὸ ἐξευτελισμοὺς καὶ μαρτύρια.

Ὁ Ἀμερικανὸς πρόξενος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν στὴ Σμύρνη Τζῶρτζ Χόρτον, αὐτόπτης μάρτυρας τῶν τραγικῶν γεγονότων, γράφει:

«Χιλιάδες ὑποφέρουν καὶ πεθαίνουν στὴ Σμύρνη. Ἡ κατάσταση τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ξεπερνᾷ κάθε περιγραφή... Ἔνα ἀπ' τὰ δυνατότερα συναισθήματα ποὺ πῆρα μαζί μου ἀπ' τὴ Σμύρνη, ἦταν τὸ συναίσθημα τῆς ντροπῆς, διότι ἀνῆκα στὸ ἀνθρώπινο γένος».

Ὁ Γάλλος συγγραφέας Ἐντουὰρ Ντριὸ γράφει:

«Χιλιάδες ἀπὸ δυστυχεῖς ὑπάρξεις συσσωρευμένες κατὰ μῆκος τῆς προκουμαίας ρίχθηκαν στὴ θάλασσα. Σὲ μεγάλο μῆκος τοῦ λιμανιοῦ ἑκατοντάδες πτωμάτων εἶχαν γεμίσει τὴ θάλασσα. Τοὺς ἐπιπλέοντες ἀπετελείωναν Τοῦρκοι μὲ σπαθιά καὶ ζύλα.

Ἀναρίθμητες ὑπάρξεις, προπαντὸς γυναῖκες, παιδιὰ καὶ γέροντες, ἐσφάγησαν μέσα σὲ αἰσχιστες θηριωδίες».

* * *

Τὶς ἡμέρες αὐτὲς ἄς μεταφερθοῦμε νοερὰ καὶ ψυχικὰ στὰ πανάρχαια ἑλληνικὰ χῶματα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἐκεῖ ποὺ διαπράχθηκε ἡ Γενοκτονία τῶν Ἑλλήνων, γιὰ νὰ θρηνήσουμε καὶ νὰ τιμήσουμε εὐλαβικὰ αὐτοὺς ποὺ χάθηκαν καὶ νὰ κρατήσουμε τὴ μνήμη τους ὡς πολύτιμη παρακαταθήκη.

(*) Περιοδ. «**ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ**» Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος, Σεπτέμβριος 2006, σελ. 5. Ἐπιμέλ. ἡμετ.